

Oltid ievers...

Illertissen (Duitsland)

Het verhaal van Adhemar Vandromme

°Hulste 17 november 1924 - † Izegem 12 februari 2013

In *Oltid ievers 18* vertelden we het verhaal van Richard Vandromme. In deze aflevering volgen we zijn zoon Adhemar. Adhemar Vandromme werd geboren in Hulste op 17 november 1924. Hij was de oudste van zes uit het gezin van Richard Vandromme en Clotilde Anraed.

Op woensdag 12 mei 1943 werd Adhemar, toen 18 jaar, als verplicht tewerkgestelde op transport gezet naar Duitsland. Iedere woensdag vertrok er 'onder bewaking' een trein met opgeëiste jongemannen om het tekort aan arbeidskrachten in de Duitse fabrieken en op het Duitse platteland aan te vullen. Kort daarvoor was hij ondergedoken om aan die verplichte dienst te ontsnappen. Maar toen de bezetter als drukkingsmiddel zijn vader Richard aanhield met de dreiging dat hij in Adhemars plaats naar Duitsland zou gestuurd worden meldde hij zich alsnog aan. Hij kon het zijn toen 48-jarige vader niet aandoen om ginder, ver van vrouw en kinderen, honger te lijden en te gaan zwoegen in een Duitse fabriek.

Adhemar behoorde tot de gelukkigen, hij werd naar het agrarische Beieren gestuurd om er te werken in een vlasbedrijf, in het rustige plaatsje Illertissen, zo'n 25 kilometer ten zuiden van Ulm. Vele jonge Hulstenaren werden gedeporteerd naar Noord-Duitsland en moesten er werken in de grote fabrieken die produceerden voor de oorlogsindustrie. Het was daar veel gevaarlijker want die fabrieken waren geregeld het doelwit van geallieerde bombardementen. Zo schrijft Hulstenaar Daniel Belaen in een brief vanuit Hannover aan Adhemar: "*Adhemar, gij slaapt alleen op een kamer, in een rustig dorp. Maar hier slapen we met acht man op een kamer in een gevaarlijke stad*".

Adhemar had bovendien nog het geluk dat hij er Deerlijkenaar Robert Benoit had als werkmakker. Die van Daniel waren Polen, Tjechen en Russen.

Voor de thuisblijvers was het ook geen pretje. *Wat gebeurt er met onze zoon in het fel gebombardeerde Duitsland?* vroegen ze zich hier aan het thuisfront angstig af. Maar alhoewel hij het beter had dan veel andere jonge opgeëiste Hulstenaren broedde Adhemar op een snoed plan om terug thuis te geraken.

Op 15 november 1943 schreef vader Richard Vandromme zijn laatste brief naar zijn zoon Adhemar.

In dit huis in Illertissen verbleef Adhemar tijdens zijn opeising in Duitsland. Zijn slaapkamer staat aangeduid met een pijltje.

"Bemindde zoon, uw brief van 31 oktober is lang op weg geweest, wij hebben hem maar gisteren 14 november ontvangen. Volgens uw schrijven is het nog niet helemaal in orde met uw verlof.."

Dat hij mogelijk in verlof zou komen, dat had Adhemar zijn ouders reeds vroeger geschreven. Maar dat hij daarvoor een snood plan aan het beramen was, daar wisten ze helemaal niets van af.

Adhemar had namelijk een zelfgeschreven brief, zeggend van zijn zuster Maria, in een omslag van thuis geschoven. In de brief stond dat zij, zijn zuster Maria, op 6 december zou trouwen en dat zij wenste dat haar broer daarbij aanwezig kon zijn (Maria zou pas in 1946 in het huwelijksbootje stappen). Om een lang verhaal kort te

maken, het trucje van Adhemar lukte. Op donderdag 2 december 1943, zes en een halve maand na zijn deportatie, stond hij na een treinreis van drie dagen in het station van Kortrijk met op zak een congébrief geldig van 30 november tot 10 december.

Maar Adhemar was niet van plan naar Duitsland terug te keren. Hij wist dus dat hij vanaf 10 december zou moeten onderduiken. Daarvoor had hij eerder een ander trucje bedacht. Door enkele vooraf geschreven brieven die zijn kameraad Robert Benoit vanuit Illertissen kon opsturen naar Adhemars thuis als bewijs dat hun zoon naar Duitsland was teruggekeerd. En als er controleurs kwamen dienden die voorafgeschreven brieven als bewijs dat Adhemar naar Illertissen was teruggegaan.

Een envelop van één van de 101 brieven die Adhemar ontving tijdens zijn verblijf in Illertissen. Zoals je kan zien werd de correspondentie van en naar de gedeporteerden geopend en gelezen door de censuur.

Adhemar hield zich schuil op enkele honderden meters van zijn thuis. Op de hofstede (nu hoeve Jacques D'Halluin, Brugsestraat 147) van zijn nonkel Jules Vandenbogaerde en tante Margareta Anraed (zijn moeders zuster) en waar ook zijn peter en meter Alouis Anraed en Maria Rijckoort bijwoonden. Het moet gezegd, eind 1943 was Duitsland fel verzwakt en duidelijk aan het verliezen. Reeds op 2 februari 1943 moest Duitsland de overgave in Stalingrad slikken en op 3 september capituleerde bondgenoot Italië. Van daaruit is de verslachte controle op tal van zaken te begrijpen.

Hulste werd op donderdag 7 september 1944, tijdens de kermisweek, bevrijd door de Engelsen. Vanaf dat ogenblik kon Adhemar weer vrij rondlopen in Hulste. Voor hem was de oorlog voorbij. Niet voor verschillende andere jongemannen uit Hulste die nog in Duitsland waren. In december 1944 gaf KAJ-Hulste haar eer-

ste toneelvoorstelling 'Lager 13, Zimmer 2', een revue die een bomvolle zaal lokte. Het stuk speelde zich af in een barak bij jonge arbeiders ergens in Duitsland. Tijdens de voorstelling hoorde men het gedreun van overvliegende bombardementsvliegtuigen op weg naar Duitse steden om er dood en vernieling te zaaien. Dit gaf een naar gevoel daar in de toneelzaal want ook onze jongens waren daar in gevaar. Veel verdriet werd angstig verkropt.

Eind april, begin mei 1945 kwamen de eerste gerepatrieerde arbeiders terug naar huis. Er was telkens veel volk aan het station van Kortrijk om ze te verwelkomen. Jefke Baert (°1920), zoon van Alouis uit de Kerkstraat, was de laatste van Hulste die huiswaarts kon keren. Hij werd afgehaald met de fanfare aan de Tramstatie van Hulste en in een grootse hulde betrokken. Hulste kon weer opgelucht ademen. Slechts één Hulsterse gedeporteerde is niet teruggekeerd: Michel Decaluwé uit de Aardappelstraat.

Adhemar trouwde in 1950 met Jacqueline Kerckhof. Zij kregen zes kinderen. Hier een foto van kort na de oorlog genomen in Lendeledede.